

Osobitá časť konferencie patrila prezentáciám z hudobného a literárneho výskumu. Miriam Das Lehotská (SNM – Hudobné múzeum) v príspevku *Zborník z Lubenika z pohľadu nových výskumov* predstavila tento anonymný notovaný rukopis z druhej polovice 18. storočia ako hudobný prameň mestskej hudobnej kultúry z obdobia raného klasicizmu, v ktorom sa zároveň odкрývajú otázky súvisiace s hudobnou praxou mestských hudobníkov. Jeho zapisovateľom bol pravdepodobne učiteľ-kantor pôsobiaci v niektorej z gemerských škôl. Zlatica Kendrová (SNM – Hudobné múzeum) priblížila evanjelický *Spevník Jána Glosia-Pondelského a jeho hudobný odkaz*. Zamerala sa na autorský kancionál *Etan hlasitě prozpěvující anebo písničky nábožné*. Ján Glosius-Pondelský, zostavovateľ spevníka, pôsobil ako evanjelický farár na viacerých miestach Gemera a Malohontu.

Timotea Vráblová (Ústav slovenskej literatúry SAV) v príspevku *Význam Jána Glosia-Pondelského pre formovanie duchovnej lyriky v 18. storočí* predstavila osobitosti poetiky Glosia-Pondelského v kontexte vývinu evanjelickej duchovnej lyriky.

Posledná časť konferencie bola venovaná literárnym prameňom a osobnostiam, ktoré súviseli s týmto regiónom. Zberateľstvo, editovanie a komentovanie rozprávok sú pre gemersko-malohontský región a jeho kultúrnu pamäť zvlášť príznačné. Jana Pácalová (Ústav slovenskej literatúry SAV) venovala príspevok *Neznámy rozprávkar Ján Francisci* vybranej časti diela jednej z najvýznamnejších osobností slovenských dejín a kultúry 19. storočia. V príspevku sa užšie zamerala na špecifiká Francisciho rozprávačského štýlu. Samuelovi Hruškovicovi, známemu autorovi barokových duchovných piesní, ktorý časť štúdií strávil v gemersko-malohontskom regióne, sa venovala Petra Rusňáková (Ústav slovenskej literatúry SAV). V príspevku *Pohyb a zažívanie priestoru v Hruškovicej autobiografii* rozoberala parciálny problém – motív putovania a zažívania priestoru. Rovnakému autorovi sa venovala aj Katarína Štafurová (Ústav slovenskej literatúry SAV). V príspevku *K poetike duchovnej piesne Můj milý, spanilý* si všimla, akým spôsobom Hruškovic pracoval s jednotlivými motívmi Piesne piesní a ako aktualizoval jej tému.

Interdisciplinárny charakter konferencie umožnil vedcom participovať v podnetnej vedeckej diskusii na práci kolegov z iných vedných odborov. Významné pamiatky a osobnosti Gemera a Malohontu poukazujú na bohatosť dedičstva a zároveň aj súčasný potenciál daného regiónu. Keďže konferencia bola sprievodným podujatím festivalu Revúcke adventné koncerty, v jej závere v Kostole sv. Petra a Pavla v Jelšave zaznel otvárací koncert z ukážok tvorby slovenského barokového skladateľa Juraja Zruneka *Zrunekove Vianoce* v podaní súboru starej hudby Solamente naturali.

Petra Rusňáková

Literárnohistorické kolokvium IV. Klasicizmus

Dňa 28. januára 2016 sa uskutočnilo na pôde Ústavu slovenskej literatúry SAV *Literárnohistorické kolokvium IV.* venované klasicizmu. Podujatie bolo zamerané na doplnenie a oživenie súčasného vedeckého výskumu klasicizmu v rámci predchádzajúcich diskusií. Príspevky účastníkov kolokvia sa týkali nielen problematiky definovania a cha-

rakterizovania klasicizmu v našom i zahraničnom kontexte, ale aj jeho estetického kánu, literárnej kritiky, prekladov, inšpirácií, motivických adaptácií a uplatňovania žánrov. Konferenciu zahájila riaditeľka Ústavu slovenskej literatúry SAV Dana Hučková a úvodné slovo dostali Dalibor Tureček (Jihočeská univerzita, České Budějovice) a Peter Zajac (Ústav slovenskej literatúry SAV). Svojimi príspevkami tak otvorili problematiku nazera-
nia na klasicizmus na pôde českej literatúry a aj v našom slovenskom kontexte.

Dalibor Tureček sa zaoberal otázkou klasicizmu i osvietenstva ako literárnohistorických pojmov v českej literatúre. Okrem potreby vymedzenia klasicizmu, prekladov poetík a apropriačnej stratégie otvoril aj tému hľadania napätia medzi tým, čo je vnímané ako kánonické a netradičné. Peter Zajac rozkošatil tento úvod načrtnutím vzťahov našej dobovej literatúry a vzdelávania k antickej kultúre, definovaním prostredia slovenskej i českej kultúry a ich rozdielu vo vnímaní klasicizmu, vymedzením pojmu latencií a patencií (skrytosti a zjavnosti) na báze rozdielných podôb a modalít vzťahov a referovaním o po-
kuse pomenovania indikátorov klasicizmu.

Vnímaniu klasicizmu z hľadiska poľských bádateľov sa venovala Barbara Suchoń-Chmiel (Jagellovská univerzita, Krakov). Sústredila sa na popísanie vyrovnávania sa slovenského jazyka s antickou estetikou, ale aj na vymedzenie klasicizmu ako akademického termínu i ako prúdu osvietenstva či už v kontexte romantizmu, alebo vo vzťahu k baroku i antike na báze literárnych druhov a „populárnych“ žánrov (satira, epos, selanka). Pavol Markovič (Prešovská univerzita, Prešov) referoval o estetickom kánone, literárnej kritike a jej tendenciách v klasicizme (pôvodnosť a identita). Literárnu kritiku definoval na báze racionalistického a osvietenského princípu s nadobudnutím novej, apologetickej funkcie.

V nadväznosti na reflektovanie klasicizmu na základe istej komparácie medzi zahra-
ničným i domácim kontextom sa príspevky Anny István, Miloslava Vojtecha a Lenky Riškovej dotýkali porovnávania prác konkrétnych autorov. Anna István (Univerzita Loránda Eötvösa, Budapešť) sa venovala hľadaniu a nachádzaniu korešpondenčných bodov, paralel a súvzťažností medzi prozaickým dielom Jozefa Ignáca Bajzu (*René mládenca príhody a skúsenosti*) a Ferenca Faludiho (*Urodzený muž, Urodzená žena, Urodzený mladý pán*). Miloslav Vojtech (UK Bratislava) sa zaoberal prototextom Tablicovej balady *Lubinský z Lubín a Rozyna Milovská*, kde sledoval problematiku básnickej invencie, inšpirácie, metódy adaptácie a imitácie vzhľadom na *Bürgerov koncept balady*, zacielfujú sa na rámcujúce motívy, literárnohistorickú recepciu textu, funkčné motívy či spôsob zobrazenia. Lenka Rišková (Ústav slovenskej literatúry SAV) analyzovala básnickú tvorbu Bohuslava Tablica a Juraja Palkoviča cez perspektívu ich básnickej ambície, autorskej intencie v programových básňach s klasicistickou orientáciou (uvažovanie o zmysle života, hľadanie vyšších ideálov, služba druhým, motív určenia cesty, slobody a slobodného volenia) na podkladoch výkladov a zmienok v rámci literárnohistorickej reflexie.

Klasicizmus „na pôde“ žánrov rekonštruovali vo svojich príspevkoch Timotea Vráblová, Martin Golema, Kristína Pavlovičová, Peter Mráz, Oľga Vaneková a Erika Brtáňová. Timotea Vráblová (Ústav slovenskej literatúry SAV) sa zamerala na špecifiká duchovnej piesňovej tvorby Bohuslava Tablica, kde deskribovala profil intelektuála a profil vzdelanca a to, akým spôsobom môžu tieto profily reflektovať systémový obraz kultúry, duchovné dedičstvo na báze kritického hodnotenia a budovania básnického obra-

zu (typ vyznávačov poézie), čím otvorila zároveň aj otázku určenia dobových textov a ich výstavby na základe cieľovej skupiny čitateľov. Martin Golema (Univerzita M. Bela, Banská Bystrica) sa sústredil na problematiku Hollého eposu *Sláv* a trojfunkčnú indoeurópsku ideológiu, na charakteristiku eposu, ale hlavne na spojitosť metafory, alegórie, dejín a myslenia v podobnostiach. Kristína Pavlovičová (Trnavská univerzita, Trnava) doplnila túto tému svojím príspevkom o Hollého *Bájoslovi pohanských Slovákov* a orientáciou na vnímanie napätia kresťanského a pohanského sveta či nesúlada medzi suverenitou kresťanstva s mytológiou.

Deskribovaním funkcií príležitostnej poézie v danom období (didaktickosť, saturácia propagandy, náhrada za správy bulvárneho charakteru) na príklade textov Bohuslava Tablica a Jána Hollého sa venoval Peter Mráz (UCM, Trnava). Oľga Vaneková (Ústav slovenskej literatúry SAV) naopak rozoberala latinskú príležitostnú tvorbu Michala Godru (gratulačná báseň k meninám Jána Grosza), kde na texte dešifrovala klasicistické formy, popísala obsahovú stránku príležitostnej básne, jej žáner (oslavné ladenie, óda). Konferenciu uzatvorila Erika Brtáňová (Ústav slovenskej literatúry SAV). Svoj príspevok o satirickom písaní na podklade bernolákovských polemík zacielená nielen na výklad toho, čo je satira, akú má tradíciu a pozíciu v našom domácom prostredí počas osvietenstva, ale aj na problematiku žánrovej, rekreačnej a spoločenskej funkcie, parodizovania skutočnosti i otázku karikatúrneho obrazu postáv na docielenie irónie a satirického postoja autora.

Literárnohistorické kolokvium IV. (Klasicizmus) vnieslo do diskusie nové rôzne náhľady nielen v rámci vymedzenia termínu klasicizmu, jeho estetického kánonu na pôde literárnych žánrov či tém a motívov, ale aj v oblasti problematiky prekladov, kritiky či možnosti viacvrstvovej aporiácie v našom dobovom kontexte.

Lenka Macsaliová

Medzinárodné vedecké sympóziu pri príležitosti 70. narodenín prof. PhDr. Petra Zajaca, DrSc.

V konferenčných priestoroch Ústavu slovenskej literatúry SAV sa dňa 21. 3. 2016 konalo vedecké sympóziu pri príležitosti 70. narodenín profesora Petra Zajaca, ktorého z viacerých hľadísk poňatá vedecká práca sa stala zároveň témou celého stretnutia. Sympóziu bolo rozdelené do dvoch blokov. Niektoré príspevky, vďaka osobnému vzťahu vystupujúceho a jubilanta, mali súkromnejší charakter, iné sa zaoberali vecne jeho vedeckou prácou.

Medzinárodné sympóziu otvorila Jelena Paštėková (Ústav slovenskej literatúry SAV), ktorá svojím úvodným slovom zameraným na pôvodný antický význam slova „sympóziu“ navodila príjemnú atmosféru prináležiacu danému typu vedeckého stretnutia. Po nej vystúpil Valér Mikula (Filozofická fakulta UK, Bratislava), ktorý svojím príspevkom *Mladý literárny vedec (a kritik) Peter Zajac* sprostredkoval zúčastneným obšiahly prehľad raného vedeckého pôsobenia Petra Zajaca, výrazne podfarbený i osobnými zážitkami. Od Zajacovho recesistického gesta šesťdesiatych rokov cez intenzívne vyspo-